

(попередній проєкт) Положення про використання технологій ШІ працівниками Апарату ВС

Автор: Берназюк Ян

Організація: Верховний Суд

Видання: Конституціоналіст · 2025

Дата публікації: 2025-09-05

Постійна адреса: <https://constitutionalist.com.ua/poperednij-proiekt-polozhennia-pro-vykorystannia-tekhnologij-shi-pratsi-vnykamy-aparatu-vs/>

Відомості про автора

Берназюк Ян

Верховний Суд

Текст документа

Попередній проєкт (05.09.2025)

ПОЛОЖЕННЯ

про використання технологій штучного інтелекту

працівниками Апарату Верховного Суду

Це Положення визначає загальні засади та правила використання технологій штучного інтелекту (далі — ШІ) працівниками Апарату Верховного Суду з метою забезпечення дотримання принципів державної служби, зокрема професіоналізму, ефективності та доброчесності.

Апарат Верховного Суду визнає значний потенціал технологій ШІ для оптимізації та вдосконалення робочих процесів. Водночас їх інтеграція в діяльність Апарату Верховного Суду та використання має ґрунтуватися на фундаментальних принципах верховенства права, професійної етики, прозорості та поваги до прав і свобод людини. ШІ є виключно допоміжним засобом, який не може замінити людський інтелект, фахове судження та професійну діяльність працівника.

Положення базується на вимогах статті 16 Кодексу суддівської етики, затвердженого Рішенням XX чергового з'їзду суддів України 18 вересня 2024 року, а також враховує Поради з відповідального використання штучного інтелекту публічними службовцями, розроблені Міністерством цифрової трансформації України, Національним агентством України з питань державної служби та Вищої школи публічного управління (березень 2025 року) та Рекомендації для правників щодо безпечного використання штучного інтелекту, розроблені Міністерством юстиції України спільно з національними та міжнародними партнерами (липень 2025).

У Положенні також враховуються міжнародні документи та рекомендації у сфері використання ШІ, зокрема, Регламент (ЄС) 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту та вносить зміни до Регламентів (ЄС) № 300/2008, (ЄС) № 167/2013, (ЄС) № 168/2013, (ЄС) 2018/858, (ЄС) 2018/1139 та (ЄС) 2019/2144 та Директив 2014/90/ЄС, (ЄС) 2016/797 та (ЄС) 2020/1828 (Закон про штучний інтелект), Висновок № 26 (2023) Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) "Рухаючись вперед: використання допоміжних технологій у судочинстві" (Страсбург, 1 грудня 2023 року), Європейська етична хартія щодо використання штучного інтелекту в судових системах та їхньому середовищі, ухвалена Європейською комісією з питань ефективності правосуддя (СЕРЕJ) на 31 пленарному засіданні (Страсбург, 3—4 грудня 2018 року).

Це Положення має на меті створити надійні рамки для безпечного та відповідального впровадження ШІ, забезпечуючи захист конфіденційної інформації та уникнення ризиків, пов'язаних з упередженістю, технічними недоліками в роботі ШІ та відсутністю фахового контролю з боку користувачів технологіями ШІ.

I. Загальні положення

1.1. Мета та сфера застосування

Це Положення визначає загальні засади та правила використання технологій ШІ, зокрема, ChatGPT, Claude, Copilot, Gemini, Grok, працівниками Апарату Верховного Суду для підвищення якості та оперативності робочих процесів, а також оптимізації витрат.

1.2. Терміни та визначення

Всі терміни, що містяться в Положенні, використовуються у значенні, передбаченому чинним законодавством, та Словником термінів штучного інтелекту, схваленому Міністерством цифрової трансформації спільно з Експертно-консультаційним комітетом з питань розвитку сфери ШІ в Україні при Мінцифрі.

II. Основні принципи відповідального використання ШІ

2.1. Принцип верховенства права та законності

2.1.1. Використання ШІ має відповідати Конституції та законодавству України, зокрема у сферах захисту персональних даних та інтелектуальної власності.

2.1.2. У всіх випадках використання ШІ для створення документу працівник у супровідній інформації або в самому документі повідомляє про таке використання осіб, яким надається відповідна інформація.

2.1.3. Не вимагається повідомлення про використання ШІ, якщо технологія застосовувалася для виконання суто технічних завдань (наприклад, перевірка граматики, форматування тексту, транскрибація тощо).

2.2. Принцип відповідальності

2.2.1. Остаточне рішення про використання результатів, отриманих з використанням ШІ, в усіх випадках завжди залишається за працівником Апарату Верховного Суду, який повинен зберігати повний контроль над процесом такого використання. Працівник персонально відповідає за результати, отримані з використанням ШІ, та за їх відповідність вимогам законодавства України.

2.3. Принцип конфіденційності та безпеки

2.3.1. Забороняється використовувати загальнодоступні технології ШІ для роботи з конфіденційною інформацією.

2.4. Принцип добросовісності та достовірності

2.4.1. Будь-яка інформація, створена з використанням ШІ, підлягає обов'язковій фаховій перевірці працівником на точність, достовірність та відсутність упереджень та коригуванню (за потреби). Усі фактичні дані, цитати та посилання на нормативні акти чи судову практику необхідно звіряти з першоджерелами.

2.4.2. Для підвищення якості результатів роботи ШІ, необхідно використовувати техніки інженерії запитів та вживати всіх заходів для отримання використаних першоджерел інформації, які підлягають обов'язковій перевірці на достовірність працівником.

2.4.3. При роботі з технологіями ШІ працівник повинен приділяти особливу увагу якості та походженню вхідних даних. Для аналізу та узагальнень слід використовувати, наскільки це можливо, дані з офіційних джерел.

2.5. Принцип етичності та недискримінації

2.5.1. Використання ШІ має здійснюватися таким чином, щоб гарантувати справедливе, неупереджене та поважне ставлення до кожної людини, незалежно від її походження, статі, віку, переконань чи інших ознак.

2.5.2. Працівники повинні виявляти та мінімізувати ризики упередженості, що може бути закладена в алгоритмах ШІ. При виборі та затвердженні інструментів ШІ перевага надається тим технологіям, розробники яких гарантують належний захист даних, відповідність вимогам безпеки, конфіденційність, контроль доступу, а також надають прозору інформацію про архітектуру моделі, дані для її навчання та вжиті заходи для зменшення ризику алгоритмічної упередженості.

III. Сфера застосування та дозволені функції

3.1.1. Використання працівниками Апарату Верховного Суду ШІ є допустимим, якщо це не передбачає впливу на незалежність та неупередженість судді, узгоджується з принципами державної служби та не порушує вимог законодавства.

3.1.2. Використання ШІ не може замінювати професійну діяльність працівника Апарату Верховного Суду, що вимагає використання людського інтелекту (фахового судження, правової кваліфікації та прийняття остаточного рішення). ШІ може слугувати виключно як допоміжний інструмент.

3.1.3. Забороняється використання технології ШІ для:

опрацювання документів, які містять відомості, що охороняється законом, у тому числі таємницю ухвалення судового рішення і закритого судового засідання;

аналізу та моніторингу поведінки працівників;

прогнозування рішень суддів;

автоматичного створення проєктів судових рішень;

опрацювання матеріалів судової справи.

3.2. Дозволені функції

ШІ може використовуватися працівниками Апарату Верховного Суду для виконання, зокрема, таких завдань:

аналіз та узагальнення судової практики з метою забезпечення її єдності, відповідно до повноважень Верховного Суду (стаття 36 Закону України "Про судоустрій і статус суддів");

аналіз судових рішень з метою виявлення системних причин виникнення спорів (превентивне правосуддя) та підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства;

наповнення Базы правових позицій Верховного Суду;

аналіз та узагальнення великих обсягів даних на основі відкритих джерел інформації;

допомога у підготовці аналітичних документів та звітів;

автоматизація повторюваних робочих процесів (наприклад, візуалізація даних у вигляді графіків, діаграм);

допомога у створенні та поширенні інформації про діяльність Верховного Суду, сприяння веденню веб-сторінок Верховного Суду в соціальних мережах;

створення чат-ботів, зокрема, для забезпечення зворотного зв'язку з відвідувачами Верховного Суду та учасниками судових процесів;

добір матеріалів для саморозвитку та підвищення кваліфікації;

пошук нових ідей та підходів до організації робочих процесів;

допомога у перекладі документів з іноземних мов.

IV. Порядок використання та відповідальність

4.1. Вимоги до працівників Апарату Верховного Суду

4.1.1. Працівники зобов'язані проходити періодичне навчання щодо практичних аспектів застосування технологій ШІ, зокрема використання техніки інженерії запитів, та захисту персональних даних.

4.1.2. Кожен працівник, що використовує ШІ, повинен бути ознайомлений з цим Положенням та нести персональну відповідальність за його дотримання.

4.2. Процедури використання

4.2.1. Працівники зобов'язані ретельно перевіряти отримані від ШІ результати та посилатися на першоджерела. У разі потреби отримані результати мають бути відкориговані. Працівники обов'язково повинні звіряти такі дані з першоджерелами (актами законодавства, судовою практикою, офіційними базами даних тощо).

4.2.2. Забороняється завантажувати службові документи, що містять конфіденційну інформацію, в тому числі персональні дані суб'єктів звернення або учасників процесу, або інформацію з обмеженим доступом (службову інформацію, державну таємницю, банківську таємницю, адвокатську таємницю тощо), до будь-яких загальнодоступних технологій ШІ.

4.2.3. При роботі з такою інформацією можна використовувати тільки затверджені керівником Апарату Верховного Суду технології ШІ, які гарантують належний захист даних, відповідність вимогам безпеки, конфіденційності, контроль доступу, прозорість інформації про архітектуру моделі і даних для її навчання, а також мінімізацію алгоритмічної упередженості.

4.3. Відповідальність

4.3.1. За порушення цього Положення, зокрема за неправомірне використання ШІ, що призвело до розголошення конфіденційної інформації або інших негативних наслідків, працівник несе дисциплінарну та інші види відповідальності, передбачені чинним законодавством.

V. Моніторинг, аудит та оновлення

5.1. Системи моніторингу

5.1.1. Керівництво Апарату Верховного Суду має право ініціювати здійснення моніторингу використання технологій ШІ для виявлення можливих порушень.

5.2. Періодичний аудит

5.2.1. Керівництво Апарату Верховного Суду має право ініціювати проведення аудиту для оцінки ефективності та безпечності технологій ШІ.

5.3. Адаптивність

5.3.1. Це Положення підлягає перегляду та оновленню з урахуванням нових технологічних досягнень і змін у національному законодавстві та міжнародних документах і рекомендаціях у сфері використання технологій ШІ.

Файли матеріалу

[Оригінальний файл автора](#)